

трансцедентни понятия. Ние живѣемъ въ материаленъ миръ, ние сами осѣщае тоя миръ, материята, който ни заобикаля, отъ която сме създадени и къмъ първоначалнитѣ форми на която се връщаме. Ще изчезне единъ живъ организмъ: това ще каже, че сж се изживѣли вжтрѣшнитѣ сили, нарушило се е взаимното равновѣсие между отдѣлнитѣ елементи и въ него настѣпва смъртъ. Организмътъ умира, изчезва, но не и материята. Къмъ нея се връща всѣка получена форма, за да се яви тя въ нова форма.

Но тѣзи принципи на положителното знание били далечъ отъ Букурешката свободна школа. — Какъ е направенъ свѣта? запиталъ Ботйовъ ученицитѣ. — Господъ направи свѣта отъ калъ — отговорило едно хлапе. — Магарета сж ви учили васъ, а не хора — крѣсналъ поетътъ и сѣдналъ да разрушава цѣлата теория на „заблудителитѣ“! — „Тѣзи заблуждения ви убиватъ, тѣ ви затѣпватъ“ и пр. Нито господъ е създакъ свѣта, нито господъ е създакъ себе си.

Въ областта на общественитѣ знания още по-голъми заблуждения. Цѣлата философия и тука била тая, че господъ е наредилъ така човѣшкитѣ работи — така и ще си вървятъ во вѣки вѣковъ. — „Баби сж били вашитѣ учители, затова сж набили въ главитѣ ви тие глупости. Човѣци сж наредили тие работи — човѣци и ще ги измѣнятъ. Ако нѣкакъвъ си несжществующъ богъ е създакъ тие калпави работи, отъ които страда човѣкътъ на земята, трѣбва той да е най-голъмия калпазанинъ. Но вие ще знаете отъ сега нататъкъ друго: че обществото само кове своята сждба.“ Тая проповѣдь била нужна на поета, за да дойде неизбежно до педагогическото откритие, което ще направи прѣдъ дѣцата, че народътъ, разбира се българския народъ, самъ ще уреди своитѣ работи, като низвергне режимътъ на тиранитѣ и чорбаджиитѣ. Пѣсенъта за Левски, пѣта прѣдъ роба, за да се наелектризира, оби-